

VELJA GOVORJENA BESEDA!

NAGOVOR PREDSEDNICE VLADE MAG. ALENKE BRATUŠEK
NA POSVETU O IZZIVIH EVROPSKE UNIJE V LUČI DESETE OBLETNICE
ČLANSTVA SLOVENIJE V EU

Ljubljana, 9. maj 2014

Spoštovani gospe in gospodje,

Slovenija praznuje deseto obletnico članstva v Evropski uniji. Članstva v edinstveni zvezi držav, nastali na pogorišču druge svetovne vojne, ki je z vizijo, da smo skupaj lahko boljši in močnejši, postala največje gospodarstvo na svetu. A Evropska unija je mnogo več.

Obletnice so čas za razmislek, da ocenimo preteklost in zastavimo cilje za prihodnost. V veliko zadovoljstvo mi je, da lahko danes, ob dnevu Evrope, tovrstna razmišljanja delim s člani nekdanje Ožje pogajalske skupine, ki so prispevali levji delež, da je Slovenija pred desetimi leti kot ena najbolje pripravljenih držav kandidatka tako rekoč s plebiscitarno podporo državljanov vstopila v prostor, ki mu je od nekdaj pripadala.

Kot boste verjetno slišali tudi z njihove strani, je takšni odličnosti Slovenije takrat prispevalo zlasti dvoje. Prvič, (1) enotnost politike in širše javnosti, da je članstvo Slovenije v Evropski uniji ključno za našo prihodnost. In drugič, (2) dobra organiziranost, želja po sodelovanju ter visoka strokovnost in požrtvovalnost ljudi, ki so pogajalski proces pripeljali do uspešnega zaključka. Gre za vrednote, h katerim se moramo vrniti.

V desetih letih nam je Evropska unija prinesla spremembe, ki si jih takrat še ni bilo mogoče zamisliti. Mnoge od njih so pomembno prispevale k še večji povezanosti držav članic in predvsem kakovosti življenja njenih državljanov. Od velike širitve smo pridobili vsi – tako tisti, ki smo v Unijo vstopili, kot oni, ki so v njej že bili.

Tudi Slovenija je prednosti članstva brez dvoma dobro izkoristila. Raziskave kažejo, da Slovenci Evropsko unijo povezujemo zlasti s svobodo potovanja, študija in dela ter prednostmi skupne valute. Brez dvoma so ena od pomembnih prednosti članstva tudi izdatna razvojna sredstva, ki jih koristimo na različnih področjih – od vlaganj v raziskave in razvoj, izobraževanja, regionalnega razvoja, do razvoja podeželja in kmetijskih spodbud. V desetih letih članstva je tako Slovenija iz evropskega proračuna prejela več kot 6 milijard EUR. Dvakrat več, kot smo vanj vplačali. Morda bi lahko bili naši potenciali še bolje izkoriščeni, sredstva pa pametneje naložena. Tudi o tem bo zagotovo tekla razprava v nadaljevanju.

Kriza je prinesla resne preizkušnje, na katere nismo bili dovolj dobro pripravljeni. Ne na svetovni, ne na evropski in morda še najmanj na državni ravni. Potrebno je bilo hitro ukrepanje in korenite prilagoditve. Unija se je na krizo odzvala s številnimi ukrepi, usmerjenimi predvsem v stabilizacijo javnih financ in poglobitvijo ekonomske in monetarne unije, da bi tako odpravili ključne pomanjkljivosti območja skupne valute. Morda bi se Evropa s krizo lahko spoprijela bolje in učinkoviteje. Z več občutka za socialne posledice ukrepov, za solidarnost. Predvsem pa z več občutka za prihodnost mladih. Prav na tem področju je v prihodnje nujna večja občutljivost in odločnost skupnih politik. Tako zelena vrnitev zaupanja državljanov v nacionalne in evropske institucije, ki v zadnjih letih vse bolj upada, namreč ne more pričarati nobena politična retorika. Dosežemo jo lahko le tako, da bodo ljudje njihove prednosti v svojem vsakdanu dejansko občutili.

Kriza je močno prizadela tudi Slovenijo. Več kot desetletje grajena enotna vera v prihodnost in visoka stopnja zaupanja v našo državo sta bili nagrajeni z nizom uspehov. Po vstopu v Evropsko unijo smo kot prvi med novimi članicami prevzeli evro, kot prvi med njimi smo predsedovali sedemindvajseterici. Naš standard se je hitro dvigal. Tako želeno Evropo smo uživali v njeni polnosti. Žal so nam uspehi postali preveč samoumevni. Želeli smo več, kot smo bili realno sposobni. Pozabili smo skrbeti za svojo prihodnost. Brutalni egoizem manjšine je ob širjenju slabih praks ogrozil blaginjo večine. Kriza nas je zajela nepripravljene, zaupanje je bilo hitro zapravljeno.

Strukturne spremembe, h katerim smo z veliko truda in odrekam v zadnjem letu prispevali vsi, so vendarle obrodile prve sadove. Vrnilo se je zaupanje tujine, vrnila se je gospodarska rast, ki naj bi se v prihodnje krepila. In kar je pri tem zelo pomembno – uspeli smo ohraniti temelje socialne države. Doseženo je presenetilo mnoge. Doma in v tujini. A to ni dovolj! Kljub aktualnim političnim razmeram verjamem, da bomo Slovenci presegli egoizem posameznikov in spet stopili skupaj. Da bomo nadaljevali s krepitvijo gospodarske rasti, ustvarjanjem delovnih mest, novih priložnosti za vse. Da se bomo vrnili k vrednotam, ki so nas krasile v času pristopanja k Evropski uniji in skupaj izkoristili potenciala, ki jih vsekakor imamo.

Gospa in gospodje,

Slovenija je jasna zagovornica močne Evropske unije. Unije enakopravnih držav z integriranim notranjim trgom, stabilnim finančnim okoljem, trdno valuto in močnimi institucijami. Unije z jasno vizijo napredka. Njeno nadaljnje poglobljanje je za majhno in izrazito izvozno naravnano gospodarstvo kot je naše ključnega pomena. Zato smo tudi takrat, ko smo se sami soočali z velikimi težavami, pomagali drugim, podprli mehanizme reševanja stabilnosti evra, krepitev ekonomskega upravljanja ter vzpostavitev bančne unije. Ob zavedanju nujnosti strukturnih reform in odgovornosti posameznih držav za reševanje lastnih težav ostajamo zagovorniki solidarnosti, saj lahko v svetu, ki se vse hitreje spreminja, preživimo le kot trdna in odprta skupnost s konkurenčnim gospodarstvom. Predvsem pa skupnost, s katero se bodo državljani lahko dejansko poistovetili.

Potrebujemo več Evrope. Namesto pobudam po prenosu pristojnosti nazaj na nacionalno raven, kot to zlasti iz notranjepolitičnih vzgibov predlagajo nekateri, se raje posvetimo vprašanju, kako lahko Evropa deluje bolje. Kako jo lahko naredimo bolj učinkovito in bolj demokratično. Res je, da vse spremembe niso možne brez spreminjanja temeljnih pogodb. A veliko se da postoriti brez tega. Namesto, da se zapletamo v dolgotrajne razprave, ki rušijo prepotrebno stabilnost in enotnost, se raje še bolj posvetimo dejanskim problemom. Krepitvi zelene gospodarske rasti, povečanju zaposlovanja in problemom mladih ter odrinjenih.

Pomembno vlogo pri tem imajo tudi Evropski parlament in parlamenti držav članic. Ter seveda javne razprave, kot je današnja v okviru projekta »Več Evrope – več Slovenije«. Pogovori, na katerih lahko skupaj izmenjamo poglede o tem, kakšno Evropo in Slovenijo v njej si želimo. In

slednje poskusimo tudi udejanjiti. Predvsem pa je pomembno, da svojo voljo izrazimo z udeležbo na volitvah. Da oddamo glas tistim, ki verjamejo v močno, enakopravno, odprto in napredno Evropsko unijo. Tistim, ki znajo priznati tudi lastne napake in zanje ne krivijo le drugih. Tistim, ki ne pozabijo na ljudi in okolje, v katerem živimo. S tem boste oddali tudi glas za Slovenijo.

Spoštovani,

Po desetih letih največje širitve EU je razlikovanje med 'novimi in starimi' članicami zastarelo. A žal se je v zadnjih letih začrtala nova delitev – tista med severom in jugom. Unija ob tem ne doživlja le gospodarske in finančne, ampak tudi svojevrstno politično krizo, ki pri državljanih zbujajo dvome o njenem pomenu. Priča smo ponovnemu zapiranju vase, postavljanju nacionalnih interesov pred skupne, evropske. Temu se moramo odločno upreti. Ne smemo pozabiti prvotnih razlogov za nastanek Unije in njenih vrednot. Premalo se zavedamo, da je Evropa še vedno bolj varna, bolj demokratična, bolj socialna in po svoje tudi bolj zelena od drugih celin.

Dogodki v naši soseščini nas opozarjajo, da se je zanjo vredno boriti.

Hvala.